

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

_____ Ханлар МАХМУДОВ

«31» січня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НОТАРІАТ В УКРАЇНІ

(вибіркова фахова навчальна дисципліна)

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

освітній ступінь Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2022/ 2023 н. р.

Робоча програма «Нотаріат в Україні» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною (науковою) програмою Правознавство спеціальності 081 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник: Коломієць Павло, к.ю.н., доцент, доцент кафедри підприємництва і права

«31» січня 2022 року _____ (Павло КОЛОМІЄЦЬ)

Схвалено на засіданні кафедри підприємництва і права

протокол від «31» січня 2022 року № 16

Затверджено завідувачем кафедри підприємництва і права

«31» січня 2022 року _____ (Ханлар МАХМУДОВ)

Погоджено гарантом освітньої програми Правознавство

«31» січня 2022 року _____ (Валерія ОСТАШОВА)

Схвалено головою НМР спеціальності «Право»

_____ (Олександр КАЛЬЯН)

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма навчання
Загальна кількість годин -	120
Кількість кредитів –	4
Місце в індивідуальному навчальному плані студента	вибіркова
Рік навчання (курс)	3 курс
Семестр	6
Лекції (годин)	26
Практичні (семінарські) (годин)	14
Лабораторні (годин)	-
Навчальна практика	-
Самостійна робота (годин)	80
в т. ч. індивідуальні завдання (контрольна робота для заочної форми навчання)	-
Вид підсумкового контролю	залік

2. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни «Нотаріат в Україні» попередні знання здобувачів вищої освіти, які вони отримали з курсів: «Теорія держави і права», «Юридична деонтологія», «Конституційне право України».

3. Заплановані результати навчання

Мета навчальної дисципліни: є ознайомити майбутніх фахівців з роллю нотаріусів у суспільному житті, з принципами діяльності нотаріату, системою нотаріальних органів, із загальними правилами посвідчення угод та завданнями нотаріату. Викладання дисципліни «Нотаріат в Україні» має на меті розкрити організаційні основи діяльності нотаріату, ознайомити з нотаріальним процесом та його принципами, ознайомити з загальними правилами вчинення нотаріальних дій. Успішному засвоєнню даної дисципліни сприяє проведення практичних занять.

Завдання навчальної дисципліни є формування у майбутніх фахівців:

знань про: стан основних питань унормування нотаріату та нотаріальної діяльності; сутність основних категорій нотаріату і нотаріального процесу; функції нотаріальної діяльності як різновиду правозастосовної діяльності; суть і значення нотаріальної процесуальної форми; джерела нотаріального процесуального права та їх структуру; правовий статус нотаріуса та інших суб'єктів нотаріального процесу, їх процесуальні права та обов'язки; систему нотаріальних процесуальних актів і вимоги, яким вони мають відповідати; порядок вчинення конкретних нотаріальних дій; практику застосування нотаріального законодавства;

умінь: правильно тлумачити та застосовувати норми нотаріального права; здійснювати нотаріальне провадження; визначати склад фактів, що необхідно встановити для вчинення певних нотаріальних дій; складати ділову документацію та вести діловодство.

Компетентності:

загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Навички використання інформаційних комунікаційних технологій.

фахові (спеціальні):

ФК 7. Здатність застосовувати знання завдань, принципів і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів, щонайменше з таких галузей права, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

ФК 8. Знання і розуміння особливостей реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

ФК 9. Знання і розуміння основ правового регулювання обігу публічних грошових коштів.

ФК 12. Здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

ФК 15. Здатність до самостійної підготовки проектів актів правозастосування.

ФК 16. Здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми.

ПРН 15. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

ПРН 19. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права.

ПРН 21. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

Методи навчання: словесні методи (лекція); практичні методи (практичні роботи, робота з навчально-методичною літературою, нормативними актами, інтернет-джерелами); за логікою (індуктивний, дедуктивний, аналітичний, синтетичний, порівняння, узагальнення, систематизація); за ступенем керівництва (методи самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача); комп'ютерні методи (дистанційне навчання); інноваційні (дискусії).

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.

Виникнення нотаріату у Західній Європі. Виникнення та розвиток нотаріату в Україні

Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.

Поняття нотаріату та нотаріальної діяльності. Норми, що регулюють нотаріальне провадження у системі права

Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.

Система та компетенція нотаріальних органів. Порядок призначення на посаду та звільнення з посади нотаріуса. Приватна нотаріальна діяльність. Контроль за нотаріальною діяльністю.

Тема 4. Нотаріальний процес.

Поняття нотаріального процесу. Суб'єкти нотаріального процесу. Стадії нотаріального процесу. Нотаріальні провадження. Доказування у нотаріальному процесі.

Тема 5. Принципи нотаріального процесу

Поняття та система принципів нотаріального процесу. Зміст принципів організації нотаріальної діяльності. Зміст функціональних принципів нотаріального процесу.

Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.

Правила визначення місця та строків вчинення нотаріальних дій. Оплата вчинюваних нотаріальних дій. Правила визначення суб'єктного складу нотаріальних дій. Правила забезпечення законності та обґрунтованості нотаріальних актів.

Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.

Основні правила посвідчення правочинів. Посвідчення правочинів щодо розпорядження часткою нерухомого майна в спільній власності. Загальні правила посвідчення правочинів про відчуження нерухомого майна. Посвідчення договорів ренти. Посвідчення договорів довічного утримання (догляду) та договорів про надання утримання. Посвідчення шлюбного договору. Посвідчення договорів застави (іпотеки). Посвідчення заповітів. Посвідчення довіреностей.

Засвідчення вірності копій документів і витягів з них. Засвідчення справжності підпису на документах. Засвідчення вірності перекладу. Посвідчення фактів. Прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів. Вчинення морських протестів.

Тема 8. Посвідчення безспірних прав.

Видача свідоцтва про право на спадщину. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з подружжя. Видача свідоцтва про придбання майна з прилюдних торгів (аукціонів).

Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили.

Вчинення виконавчих написів. Вчинення протестів векселів.

Тема 10. Охоронні нотаріальні дії

Вжиття заходів щодо охорони спадкового майна. Видача свідоцтва виконавцю заповіту. Накладання та зняття заборони щодо відчуження нерухомого майна і транспортних засобів, що підлягають державній реєстрації. Прийняття документів на зберігання.

Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.

Застосування законодавства іноземних держав. Прийняття нотаріусами документів, складених за кордоном. Міжнародні договори. Забезпечення доказів, необхідних для ведення справ в органах іноземних держав.

Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.

Розгляд справ про визнання недійсними нотаріально посвідчених нравочинів і нотаріальних актів. Розгляд справ про відшкодування шкоди, заподіяної незаконними чи недбалими діями нотаріуса. Розгляд справ про незаконність вчинення

нотаріальної дії або незаконність відмови в її вчиненні. Розгляд справ про визнання незаконним рішення про анулювання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Розгляд справ про оскарження дій нотаріуса як державного реєстратора.

5. Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин				
	денна форма				
	Усього	у тому числі			
л		п	н/п	с.р.	
<i>I</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.	9	2	-	-	7
Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.	11	2	2	-	7
Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.	9	2	-	-	7
Тема 4. Нотаріальний процес.	10	2	2	-	6
Тема 5. Принципи нотаріального процесу	11	2	2	-	7
Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.	11	4	-	-	7
Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.	10	2	2	-	6
Тема 8. Посвідчення безспірних прав.	10	2	2	-	6
Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили.	9	2	-	-	7
Тема 10. Охоронні нотаріальні дії	9	2	-	-	7
Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.	10	2	2	-	6
Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.	10	2	2	-	7
Усього годин	120	26	14	-	80

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.	-
2.	Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.	2
3.	Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.	-
4.	Тема 4. Нотаріальний процес.	2
5.	Тема 5. Принципи нотаріального процесу	2
6.	Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.	-
7.	Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.	2
8.	Тема 8. Посвідчення безспірних прав.	2
9.	Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили.	-
10.	Тема 10. Охоронні нотаріальні дії	-
11.	Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.	2
12.	Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.	2
	Разом	14

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
		денна форма
1.	Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.	7
2.	Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.	7
3.	Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.	7
4.	Тема 4. Нотаріальний процес.	6
5.	Тема 5. Принципи нотаріального процесу	7
6.	Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.	7
7.	Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.	6
8.	Тема 8. Посвідчення безспірних прав.	6
9.	Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили.	7
10.	Тема 10. Охоронні нотаріальні дії	7
11.	Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.	6
12.	Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.	7
	Разом	80

8. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 4 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 21	<ul style="list-style-type: none"> - словесні методи (лекція); - практичні методи (практичні роботи, робота за навчально-методичною літературою, нормативними актами, інтернет-джерелами); - за ступенем керівництва (методи самостійної роботи вдома, робота під керівництвом викладача); - комп'ютерні методи (дистанційне навчання); - інноваційні (дискусії). 	Ведення конспекту, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, написання реферату

Забезпечення тематикою дисципліни успішного опанування програмних результатів навчання для здобувачів вищої освіти

Теми занять	ПРН 4	ПРН 15	ПРН 19	ПРН 21	Разом
Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.	+	+	+	+	4
Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.	+	+	+	+	4
Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.	+	+	+	+	4
Тема 4. Нотаріальний процес.	+	+	+	+	4
Тема 5. Принципи нотаріального процесу	+	+	+	+	4
Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.	+	+	+	+	4
Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.	+	+	+	+	4
Тема 8. Посвідчення безспірних прав.	+	+	+	+	4
Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на надання документам виконавчої сили.	+	+	+	+	4
Тема 10. Охоронні нотаріальні дії	+	+	+	+	4
Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.	+	+	+	+	4
Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.	+	+	+	+	4
Разом	12	12	12	12	48
максимальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	25	25	25	25	100
мінімальний відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	15	15	15	15	60

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання.

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 4	25	25	15
ПРН 15	25	25	15
ПРН 19	25	25	15
ПРН 21	25	25	15
Разом	100	100	60

Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль оволодіння компетентностями та підсумкова оцінка рівня досягнення програмних результатів навчання.

10. Форми контролю результатів навчання

Програмні результати навчання	Форма контролю							
	Ведення конспекту лекцій		Виконання вправ на практичних заняттях		Виконання завдань самостійної роботи		Написання реферату	
	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів	Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
ПРН 4	2,4	4	6,3	10,5	5,4	9	0,9	1,5
ПРН 15	2,4	4	6,3	10,5	5,4	9	0,9	1,5
ПРН 19	2,4	4	6,3	10,5	5,4	9	0,9	1,5
ПРН 21	2,4	4	6,3	10,5	5,4	9	0,9	1,5

Ведення конспекту, виконання вправ на практичних заняттях, виконання завдань самостійної роботи, написання реферату.

Форми, шкала та критерії оцінювання результатів навчання при проведенні поточного контролю успішності здобувачів вищої освіти:

1. Ведення конспекту лекцій: 0-16 балів.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 4 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 21	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	14,4-16
		на середньому рівні	11,8-14,3
		на достатньому рівні	9,6-11,7
		на низькому рівні	0-9,5

2. Виконання вправ на практичних заняттях: 0-6 балів.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 4 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 21	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	5,4-6
		на середньому рівні	4,4-5,3
		на достатньому рівні	3,6-4,3
		на низькому рівні	0-3,5

3. Виконання завдань самостійної роботи: 0-3 бали.

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 4 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 21	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	2,7-3
		на середньому рівні	2,2-2,6
		на достатньому рівні	1,8-2,1
		на низькому рівні	0-1,7

4. Написання реферату: 0-6 балів

Шкала та критерії та оцінювання

Результат	Критерій оцінювання	Характеристика критерію	Шкала оцінювання, бали
ПРН 4 ПРН 15 ПРН 19 ПРН 21	Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми. Вільно використовувати для професійної діяльності доступні інформаційні технології і бази даних. Демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм фундаментальних галузей права. Застосовувати набуті знання у різних правових ситуаціях, виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.	на високому рівні	5,4-6
		на середньому рівні	4,4-5,3
		на достатньому рівні	3,6-4,3
		на низькому рівні	0-3,5

11. Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту лекцій	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Написання реферату	
Тема 1. Виникнення і розвиток нотаріату.	-	-	3	-	3
Тема 2. Нотаріат у системі юстиції.	-	6	3	-	9
Тема 3. Організаційні основи діяльності нотаріату в Україні.	-	-	3	-	3
Тема 4. Нотаріальний процес.	-	6	3	-	9
Тема 5. Принципи нотаріального процесу	-	6	3	-	9
Тема 6. Загальні правила вчинення нотаріальних дій.	-	-	3	-	3
Тема 7. Посвідчення безспірних фактів.	-	6	3	-	9
Тема 8. Посвідчення безспірних прав.	-	6	3	-	9
Тема 9. Нотаріальні дії, спрямовані на	-	-	3	-	3

надання документам виконавчої сили.					
Тема 10. Охоронні нотаріальні дії	-	-	3	-	3
Тема 11. Міжнародний нотаріальний процес.	-	6	3	-	9
Тема 12. Судова практика щодо розгляду справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю.	-	6	3	-	9
Ведення конспекту лекцій	16	-	-	-	16
Написання реферату	-	-	-	6	6
Разом	16	42	36	6	100

12. Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Нотаріат: підручник / В.В. Комаров, В.В. Баранкова. Харків: Право, 2019. 416 с.
2. Баранкова В. В. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя. Актуальні питання публ. та приват, права. 2013. №4 (04), верес.-жовт. С. 24-30.
3. Баранкова В. Система суб'єктів нотаріального процесу: теоретичні та практичні аспекти. Мала енцикл, нотаріуса. 2013. №6 (72), груд. С. 155-166.
4. Баранкова В. Судовий розгляд справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю. Ч. 1. Мала енцикл. нотаріуса. 2015. №2 (80). С. 8-21.
5. Баранкова В. Судовий розгляд справ, пов'язаних із нотаріальною діяльністю. Ч. 2. Мала енцикл. нотаріуса. 2015. №3 (81). С. 94-107.
6. Баранкова В. Реалізація права на спадкування у нотаріальному процесі. Нотаріат для вас. 2010. № 7. С. 2426.
7. Баранкова В. Реалізація спадкових прав: розмежування судової та нотаріальної юрисдикції. Мала енцикл. нотаріуса. 2016. № 5 (89). С. 119-130.
8. Баранкова В. Розкриття нотаріальної таємниці в межах судового розгляду цивільних справ. Право та держ. упр. 2017. №3, С. 57-63.
9. Бондарева М. Реалізація спадкових правовідносин у нотаріальному процесі. Часопис Київ, ун-ту права. 2011. №1. С. 154-157.
10. Гулевська Г. Аналіз зарубіжного досвіду державного регулювання нотаріальною діяльністю та пріоритети запозичення в Україні. Підприємництво, госп-во і право. 2003. №7 С. 57-61.
11. Добролюба В. Нотаріальна практика в аспекті нового Земельного кодексу України. Нотаріат для вас. 2002. №6, черв. С. 4-6.
12. Дякович М. Чому реформа нотариата на Україні ще не закончена. Юрид. практика. 2002. 20 марта (№12). С. 6.
13. Єрух А. М. Довідник нотаріуса. Київ, 2000. Вип. 1-4.
14. Єфіменко Л. В. Правове регулювання нотаріальної діяльності має зазнати змін. Бюл. М-ва юстиції України. 2003. № 1. С. 74-79.
15. Жеффе А. Тальпіс. Нотаріат у світі загальносвітових глобальних процесів. Нотаріат для вас. 2002. №7, лип.-серп. С. 5-9.
16. Комаров В. В. Законодавство про нотаріат: очікувані зміни. Право України. 2003. № 11. 60-64.
17. Комаров В. В. Нотариат и нотариальный процесс: учебник. Харьков, 1999.
18. Комаров В. В. Нотаріат (нотаріальні дії). Харків : Укр. юрид. акад., 1992. 25 с.
19. Комаров В.В. Окреме провадження: монографія. Харків : Право, 2011. 312 с.
20. Комаров В.В. Позовне провадження: монографія. Харків : Право, 2011. 551 с.
21. Круковес Н. Нотаріальна форма угоди. Уряд, кур'єр. 2003. 24 квіт. (№77). С. 16.
22. Круковес Н. Перспективи розвитку законодавства про нотаріат: погляди не завжди збігаються. Юрид. вісн. України. 2003. 2-8 серп. (№ 31). С. 7.

23. Лешенко М. О. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів. Київ, 1999. 399 с.
24. Мічурін Є. О. Вчинення нотаріальних дій нотаріусами України : наук.-практ. посіб. Харків : ЮрСвіт, 2007. 384 с.
25. Ніколаєва Т. Вексель: від опротестування до виконавчого документа (Протест нотаріуса та вчинення виконавчого напису на векселі). Юрид. вісн. України. 2001. 20-26 жовт. (№ 42). С. 13.
26. Нотаріальне оформлення цивільно-правових документів : зразки, роз'яснення, нормат. акти. Київ, 1999. 400 с.
27. Радзівська Л. К. Нотаріат в Україні. Київ, 2001. 528 с.
28. Саєнко О. Депозитні операції нотаріусів (проблеми та перспективи). Право України. 2003. №3. С. 100-102.
29. Саєнко О. Реалізація права власності на землю: окремі проблеми нотаріату. Право України. 2003. № 5. С. 94-96.
30. Спадкове право. Практика застосування нотаріусами України / за заг. ред. В. М. Марченка. Харків: ФО-П Лисяк Л. С., 2012. 736 с.
31. Теорія нотаріального процесу : наук.-практ. посіб. Київ : Алерта : Центр учб. літ., 2012. 920 с.
32. Фурса С. Я. Нотаріальний процес: Теоретичні основи. Київ, 2002. 320 с.
33. Фурса С. Я. Нотаріат в Україні. Київ, 2001. 478 с.

Нормативно-правові акти:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 72 /1. – Ст. 2598.
2. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 13-17. Ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
3. Модельний податковий кодекс для держав-учасниць СНД. Глава 3. Спрощена система оподаткування для суб'єктів малого підприємництва: Міжнародний документ від 16.06.2003 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_a33.
4. Ward M. Hussey and Donald C. Lubick. 1996. Basic world tax code and commentary. URL: [http://www.taxhistory.org/www/bwtc.nsf/PDFs/basica.pdf/\\$file/basica.pdf](http://www.taxhistory.org/www/bwtc.nsf/PDFs/basica.pdf/$file/basica.pdf). (access date: 09.05.2020).
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року та протоколи до неї // Офіційний вісник України, 1998. – № 13 (16.04.1998). Офіційний вісник України. – 2006. – № 32 (23.08.2006). – Ст. 2371.
6. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 року № 2747 - IV // Офіційний вісник України. – 2005. – № 32. –Ст. 1918.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 7 грудня 1984 року № 8073-X // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1984. – №51. – Ст. 1122.
8. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 року № 4495-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45, № 46-47, № 48. – Ст. 552.
9. Про адвокатуру та адвокатську діяльність : Закон України : від 05 липня 2012 року № 5076-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2013. – № 27.
10. Про адміністративні послуги : Закон України : від 06 вересня 2012 року № 5203-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2013. – № 32.
11. Про безоплатну правову допомогу : Закон України : від 02 червня 2011 року № 3460-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2011. – № 51.
12. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 8 липня 2011 року // Офіційний вісник України. – 2011. – № 59. –Ст. 2347.
13. Про виконавче провадження: Закон України від 2 червня 2016 року № 1404-VIII // Голос України. – 2016. – № 122-123.

14. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23 лютого 2006 року № 3477-IV // *Голос України*. – 2006. – 05.04.2006. – № 62.
15. Про гарантії держави щодо виконання судових рішень: Закон України від 5 червня 2012 року № 4901-VI // *Голос України*. – 2012. – № 117.
16. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15 травня 2003 року № 755-IV // *Урядовий кур'єр*. – 2003. – № 188.
17. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII // *Урядовий кур'єр*. – 2015. – № 21.
18. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 1996. – № 47. – Ст. 256.
19. Про Кабінет Міністрів України : Закон України : від 27 лютого 2014 року № 794-VII // *Відом. Верховної Ради України*. – 2014. – № 13.
20. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України : від 02 березня 2015 року № 222-VIII // *Відом. Верховної Ради України*. – 2015. – № 23.
21. Про міжнародні договори: Закон України від 29 червня 2004 року № 1906-IV // *Голос України*. – 2004. – № 142.
22. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 року // *Відомості Верховної Ради України*. – 1997. – № 24. – Ст. 170.
23. Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства : Закон України : від 22 вересня 2011 року № 3773-VI // *Відом. Верховної Ради УРСР*. – 2012. – № 19–20.

Допоміжні:

1. Коломієць П.В. Проблематика методології дослідження правового регулювання податкової безпеки України: концептуальні особливості. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 191-195.
2. Коломієць П.В. Проблематика методології дослідження правового регулювання податкової безпеки України: концептуальні особливості. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 8. С. 191-195.
3. Smith Adam. *An Inquiry into the Nature and Causes of the Wealth of Nations*. Hazleton: The Pennsylvania State University, 2005. 785 p.
4. Податковий кодекс України: прогнози та реальність: Роз'яснення Міністерства Юстиції України від 06.07.2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0049323-11>.
5. Питання Міністерства доходів і зборів: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.03.2013 р. № 166-р. Офіційний вісник України. 2013. № 26. Ст. 875. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/166-2013-p>.
6. Питання Державної податкової служби: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 682-р. Офіційний вісник України. 2019. № 69. Ст. 2434. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/682-2019-p>. (дата звернення: 14.10.2019).
7. Питання державної податкової служби в Україні: Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.1992 р. № 559. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/559-92-p/ed19921005#Text>.
6. Щодо вирішення колізій у податковому законодавстві: Лист Міністерства юстиції України від 12.04.2012 р. № 189-0-2-12/8.2-1. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0189323-12>.
7. Андрущенко В.Л., Тучак Т.В. Морально-етичні імперативи податків та оподаткування (західна традиція): монографія. Київ: Алерта, 2013. 384 с.
8. Білецька Г.М., Кармаліта М.В., Куц М.О. Гармонізація податкового законодавства: українські реалії: монографія. Київ: Алерта, 2012. 222 с.
9. Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 р. № 2542-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 37-38. Ст.189. Станом на 21.06.2001 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2542-14/ed20010621>. (дата звернення: 21.01.2020).

10. Адміністративне судочинство в Україні: теорія, правове регулювання, практика [Текст]: монографія / [С.В. Ківалов та ін.]: за заг. ред. С.В. Ківалова, Л.Р. Білої - Тіунової; Нац. Ун-т «Одес. Юрид. Акад.»: Фенікс, 2013. – 392 с.

11. Кравчук В.М. Науково-практичний коментар до Кодексу адміністр. судочинства України [Текст] / В.М. Кравчук. – Х.: Фактор, 2011. – 798 с.

12. Кодекс адміністративного судочинства України: науково-практичний коментар / О.А Банчук, І.Б. Коліушко, Р.І. Корчуга та ін.; Р.О. Куйбіда (заг. ред.); Центр політико-правових реформ. – К.: Юстініан, 2009. – 976 с.

13. Кодекс адміністр. судочинства України: науково-практичний коментар / Н.О. Армаш, О.М. Бандурка, А.В. Басов та ін.: А.Т. Комзюк (заг. ред.). – К.: Прецедент: Істина, 2009. – 823 с.

14. Науково-практичний коментар Кодексу адмін. судочинства України / О.М. Пасенюк, О.Н. Панченко, В. Б. Авер'янов та ін.; О.М. Пасенюк (заг. ред.); Вищий адміністративний суд України. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 704 с.

15. Науково-практичний коментар Кодексу адміністративного судочинства України [Текст] [Темкіжев І.Х. та ін.]; за заг. ред. І.Х. Темкіжева, Голови Вищ. адмін. суду України; Вищ. адмін. суд України. – 2-ге вид., переробл. і допов. – К.: Юрінком Інтер, – 2012. – 718 с.

Інформаційні ресурси:

1. Верховна Рада України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.rada.gov.ua>

2. Верховний Суд: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <https://supreme.court.gov.ua/supreme/>

3. Державна судова адміністрація: Єдиний державний реєстр судових рішень [Електронний ресурс]. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/>

4. Конституційний Суд України : офіційний веб-сайт України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ccu.gov.ua/>

5. Міністерство юстиції України: Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.minjust.gov.ua>

6. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського Офіційний веб-сайт [Електронний ресурс]. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>

7. Президент України : веб-сайт офіційного інтернет-представництва Президента України. URL: <http://www.president.gov.ua/>

8. Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>